

Ένας πλανήτης – πολλές προκλήσεις

Автор(и): Нора Иванова, Редактор Растителна Защита /P3/

Дата: 03.05.2016 Брой: 5/2016

7ο Φόρουμ για το Μέλλον της Γεωργίας, Βρυξέλλες 2014: Η Διατλαντική Συμφωνία Εμπορίου και Επενδύσεων (TTIP). Οι Ευρωπαίοι αντιμετωπίζουν ένα δίλημμα σχετικά με το αν η νέα συμφωνία θα μπορέσει να ανταποκριθεί στις υψηλές προσδοκίες και αν θα διατηρήσει τη νομοθεσία που έχει ήδη δημιουργηθεί στην παρούσα μορφή της. Η απειλή μιας παγκόσμιας οικονομίας τύπου Κίνας, η οποία θα υπαγόρευε τους κανόνες του παγκόσμιου εμπορίου, θέτει την Ευρώπη σε θέση να παραιτηθεί από την αυτόνομη λήψη αποφάσεων.

Ένα από τα κύρια τμήματα του Φόρουμ για το Μέλλον της Γεωργίας στις Βρυξέλλες αφιερώθηκε στη Διατλαντική Συμφωνία Εμπορίου και Επενδύσεων (TTIP), η οποία είναι μια συμφωνία ελεύθερου εμπορίου μεταξύ της ΕΕ και των ΗΠΑ. Οι διαπραγματεύσεις ξεκίνησαν στα μέσα του 2013, πέρασαν από αρκετούς γύρους και η ολοκλήρωσή τους αναμένεται στο τέλος του 2014.

Μετά από αυτό, οι 28 κυβερνήσεις θα πρέπει να εγκρίνουν τη συμφωνία για διαπραγμάτευση στο πλαίσιο του Συμβουλίου των Υπουργών της ΕΕ.

Το έργο προβλέπει την επέκταση των παγκόσμιων οικονομιών, με το ποσό αυτό να ανέρχεται σε 120 δισεκατομμύρια ευρώ για την ΕΕ, 90 δισεκ. ευρώ για τις ΗΠΑ και περίπου 100 δισεκ. ευρώ για τις υπόλοιπες παγκόσμιες οικονομίες, την απελευθέρωση του ενός τρίτου του παγκόσμιου εμπορίου και τη δημιουργία εκατομμυρίων νέων θέσεων εργασίας. Ο Επίτροπος Κάρελ Ντε Γκουχτ υπόσχεται ότι η συμφωνία θα φέρει σε κάθε οικογένεια στην ΕΕ 545 ευρώ ετησίως. Στις ΗΠΑ, η αγοραστική δύναμη μιας τυπικής αμερικανικής οικογένειας αναμένεται να αυξηθεί κατά 900 δολάρια.

Δεκαπέντε ομάδες εργασίας έχουν σχηματιστεί, καθεμία καλύπτοντας έναν διαφορετικό τομέα.

Οι στόχοι της συμφωνίας επικεντρώνονται σε διάφορες πτυχές:

- κατάργηση των δασμών, οι οποίοι στην πράξη έχουν σχεδόν καταργηθεί τα τελευταία χρόνια, με εξαίρεση τους γεωργικούς·
- απελευθέρωση συνταγματικών και νομικών κανόνων, κανονισμών και διατάξεων που περιορίζουν το πεδίο του οικονομικού ανταγωνισμού, που ορίζεται ως μια ανώτατη, θεμελιώδης και αναπαλλοτρίωτη ελευθερία.
- η διαδικασία επίλυσης διαφορών μεταξύ επενδυτών και κρατών. Αυτό το σαφώς αμφιλεγόμενο σημείο θα ανοίξει τις πόρτες για μεγάλες εταιρικές εταιρείες να επιβάλουν τα δικαιώματά τους σε εθνικό επίπεδο. Έτσι, οι νομικές διαφορές δεν θα επιλύονται πλέον μέσω εθνικών δικαιοδοσιών, αλλά μέσω ιδιωτικών δομών που ονομάζονται «μηχανισμοί διαιτησίας για επίλυση διαφορών». Εάν κάποιος από τους επενδυτές θεωρήσει ότι έχει διακριθεί από την κυβέρνηση, μπορεί να απευθυνθεί σε ένα ιδιωτικό εμπορικό δικαστήριο που αποτελείται από τρεις δικαστές. Ο πρώτος διορίζεται από το ίδιο το κράτος, ο δεύτερος – από την επενδυτική εταιρεία, και ο τρίτος διορίζεται από κοινού από τα μέρη ή επιλέγεται από τη λίστα των επιλέξιμων υποψηφίων. Αυτό το δικαστήριο θα πρέπει ιδιαίτερα να λαμβάνει αποφάσεις για τεράστιες αποζημιώσεις που ο επενδυτής μπορεί να διεκδικήσει εάν θεωρήσει ότι κάποιος νέος νόμος θα επηρεάσει δυσμενώς τα κέρδη του. Οι αποφάσεις του δικαστηρίου δεν θα υπόκεινται σε έφεση. Αυτό σημαίνει ότι, αφενός, τα εθνικά δικαστικά συστήματα θα αποδειχθούν ανίσχυρα και, αφετέρου, ο φόβος μεγάλων αποζημιώσεων θα περιορίσει σημαντικά τη νομοθετική ελευθερία των κυβερνήσεων.

Κριτική

Η έλλειψη διαφάνειας στα τμήματα συζήτησης μεταξύ της Ουάσιγκτον και των Βρυξελλών είναι εμφανής, δεδομένου ότι η εντολή διαπραγμάτευσης δεν είναι επίσης δημόσια. Οι ΗΠΑ έχουν απαγορεύσει στην ΕΕ να δείχνει τα έγγραφα για την αμερικανική θέση ακόμη και στα μέλη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου – αν και αυτά τα ίδια έγγραφα έχουν κοινοποιηθεί σε 600 βιομηχανικούς λομππίστες στις ΗΠΑ, ισχυρίζονται οι αντιφρονούντες. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προσπαθεί να απορρίψει την κριτική πραγματοποιώντας πολυάριθμες ενημερώσεις και συζητήσεις με ΜΚΟ.

Στην τελευταία συνεδρίαση του Φόρουμ για το Μέλλον της Γεωργίας, η έμφαση δόθηκε πάνω απ' όλα στην εναρμόνιση των προτύπων στην ευρωπαϊκή και αμερικανική γεωργία. Ο Τζον Άτκιν,

Διευθύνων Σύμβουλος της Syngenta, επεσήμανε τις μεγάλες διαφορές στα πρότυπα τροφίμων και υγείας ως το κύριο εμπόδιο του παγκόσμιου εμπορίου. «*Η μείωση της πολυπλοκότητας της διαδικασίας εναρμόνισης θα ωφελήσει όχι μόνο το εμπόριο, αλλά και τους καταναλωτές.*»

Αυτή είναι ακριβώς η πρόκληση της εν λόγω συμφωνίας – να εναρμονίσει τα πρότυπα σε αμφιλεγόμενους τομείς όπως η γεωργία, τα φαρμακευτικά προϊόντα και οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες. Ο ευρωπαϊκός νόμος εξασφαλίζει μια σχετικά πιο ελεύθερη ρύθμιση του χρηματοπιστωτικού τομέα σε σύγκριση με τους αυστηρούς νόμους που ισχύουν στις αμερικανικές τράπεζες. Ταυτόχρονα, η Ευρώπη ακολουθεί μια πολιτική περιορισμού των ΓΤΟ και της εισαγωγής κρέατος που παράγεται με ορμόνες ανάπτυξης. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαβεβαιώνει ότι δεν θα καταποντίσει τους υπάρχοντες ευρωπαϊκούς νόμους και ότι θα είναι αυστηρή αλλά δίκαιη. Η επίσημη θέση είναι ότι τα ΓΤΟ δεν αποτελούν αντικείμενο διαπραγματεύσεων με τις ΗΠΑ, αλλά μπορεί να υπάρξει κανονιστική συνεργασία. Ο ευρωπαϊκός νόμος επιτρέπει ήδη κάποια ΓΤΟ να πωλούνται στην ΕΕ εάν έχουν εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφάλειας Τροφίμων. Μέχρι στιγμής, 52 ΓΤΟ έχουν εξουσιοδοτηθεί. Αυτά ήταν επίσης τα βασικά σημεία που τόνισε στη συζήτηση η Πάολα Τεστόρι Κότζι, Γενική Διευθύντρια για την Υγεία και τους Καταναλωτές στην ΕΕ.

Η συμφωνία, η οποία δεν έχει ακόμη τεθεί σε ισχύ, είναι ήδη αντικείμενο σοβαρής κριτικής, αυξανόμενης έντασης και εικασιών. Στην πράξη, οι περισσότεροι δασμοί έχουν ήδη καταργηθεί ως αποτέλεσμα διαφόρων προηγούμενων εμπορικών συμφωνιών. Αυτό ανοίγει ευρύτατα την πόρτα για εστίαση σε μη συμβατικά εμπόδια, όπως οι εξαιρέσεις από διατάξεις σχετικές με το φράκινγκ, τα ΓΤΟ και τους χρηματοπιστωτικούς πόρους και την ενίσχυση των μέτρων στο πλαίσιο των νόμων περί πνευματικών δικαιωμάτων.

Φυσικά, οι γερμανικές χημικές και φαρμακευτικές επιχειρήσεις βασίζονται στη συμφωνία για την απλοποίηση των διαδικασιών τοποθέτησης των προϊόντων τους στην αμερικανική αγορά. Η κρατικά επιδοτούμενη γεωργία θα μπορέσει να πουλήσει υπερπόντια τα πλεονάσματα γαλακτοκομικών προϊόντων και χοιρινού κρέατος. Ως εκ τούτου, μέχρι πρόσφατα, η γερμανική κυβέρνηση θεωρούνταν η κινητήρια δύναμη πίσω από τις προετοιμασίες για το ΤΤΙΡ. Όπως δείχνει η μοίρα άλλων εμπορικών συμφωνιών, αυτές όντως βοηθούν τις οικονομίες να αναπτυχθούν, κάτι που δυστυχώς δεν επηρεάζει όλους τους παίκτες. Για παράδειγμα, οι συνέπειες για τους πολίτες της Συμφωνίας Ελεύθερου Εμπορίου Βορείου Αμερικής μεταξύ των ΗΠΑ, του Καναδά και του Μεξικού (NAFTA), η οποία υπογράφηκε πριν από 20 χρόνια, αποδείχθηκαν αρκετά δυσμενείς. Στις ΗΠΑ, εκατομμύρια βιομηχανικές θέσεις εργασίας καταργήθηκαν, και χιλιάδες Μεξικανοί παραγωγοί καλαμποκιού έμειναν χωρίς μέσα διαβίωσης, καθώς η παραγωγή τους δεν μπορούσε να ανταγωνιστεί τις εξαγωγές από τις ΗΠΑ, όπου το κράτος ακολουθεί μια πολιτική γενναιοδωρων επιδοτήσεων για τον γεωργικό τομέα. Οι όγκοι εμπορίου αυξήθηκαν πολλαπλάσια, αλλά μόνο οι μεγάλες εταιρείες ωφελήθηκαν από αυτό.

Μία από τις πιο σημαντικές πτυχές της διαχείρισης των προκλήσεων που διαμορφώνουν τη σύγχρονη γεωργία είναι η συνέχιση στον δρόμο προς την επίτευξη μιας πολυμερούς εμπορικής

συμφωνίας, η οποία είναι «η πιο αποτελεσματική και η πιο δίκαιη» και «θα βοηθήσει στην αντιμετώπιση της ασφάλειας τροφίμων», σύμφωνα με τον Πασκάλ Λαμί, πρώην Γενικό Διευθυντή του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου και Επίτιμο Πρόεδρο του Βορειοευρωπαϊκού Ινστιτούτου Ζακ Ντελόρ.

Στην Ευρώπη, επί του παρόντος, τα προβλήματα που σχετίζονται με την αυξανόμενη κλιματική αλλαγή, καθώς και την εισαγωγή και τήρηση αυστηρά ρυθμισμένων περιβαλλοντικών μέτρων που εγγυώνται τη βιωσιμότητα της γεωργίας και του περιβάλλοντος, εκτιμώνται ιδιαίτερα. Υπό αυτή την έννοια, οι Ευρωπαίοι αντιμετωπίζουν ένα δίλημμα σχετικά με το αν η νέα συμφωνία θα μπορέσει να ανταποκριθεί στις υψηλές προσδοκίες και αν θα διατηρήσει στην παρούσα μορφή της τη νομοθεσία που έχει ήδη δημιουργηθεί. Η απειλή μιας παγκόσμιας οικονομίας τύπου Κίνας, η οποία θα υπαγόρευε τους κανόνες του παγκόσμιου εμπορίου, θέτει την Ευρώπη σε θέση να παραιτηθεί από την αυτόνομη λήψη αποφάσεων.